

Kreatywne lekcje języków obcych

Kreatywność jest bardzo istotną cechą w procesie nauki języka obcego, ułatwia zapamiętywanie i przywoływanie informacji, dzięki głębokiemu przetwarzaniu języka. Dodatkowo, twórcze i angażujące zadania oraz innowacyjne metody nauki sprawiają, że uczniowie mają większą motywację do doskonalenia umiejętności językowych. Język sam w sobie jest bytem kreatywnym, ciągle się rozwija, powstają nowe słowa, a jedną myśl możemy wyrazić na wiele różnych sposobów. Kreatywne podejście do nauki języka zwiększa efektywność przyswajania wiedzy, a proces nauki staje się atrakcyjniejszy dla uczniów. Czynnikiem wpływającym na rozwijanie kreatywności w nauce języków obcych są:

- kreatywny nauczyciel stymulujący uczniów do korzystania z wyobraźni, szukania nietypowych powiązań,
- uczniowie otwarci na innowacyjne metody nauki, przenoszący poznane metody pracy w szkole do nauki w domu oraz kreujący swój własny sposób na poszerzanie wiedzy językowej,
- zadania dające przestrzeń do eksperymentowania z językiem,
- zachęta do generowania jak największej ilości pomysłów,
- atmosfera nauki bazująca na zaufaniu uczniów do nauczyciela i rówieśników, poczucie bezpieczeństwa do podejmowania ryzyka i popełniania błędów,
- niestandardowe podejście do rozwiązywania problemów,
- łączenie języka z różnymi bodźcami np. ruchem, obrazem, muzyką.

Poniżej przedstawiam kilka przykładów kreatywnych ćwiczeń kształtujących różne aspekty umiejętności językowych, które mogą być stosowane podczas nauki, zarówno w szkole, jak i w domu. Do ich przygotowania niezbędne są tylko niestandardowe przedmioty i pomysłowość nauczyciela, od którego zależy jakie wariacje z nich przygotowuje. Zadania sprawdzają się świetnie dla najmłodszych, jak również w starszej grupie wiekowej.

Gumowe rękawice

- Zabawy typu ja/nein (yes/no). Dzięki nim w łatwy i przyjemny sposób możemy przeprowadzić powtórzenie wiadomości czy utrwalić informacje z poprzednich zajęć. To dobry sposób na rozruszanie uczniów już na początku zajęć, równie dobrze sprawdzą się także podczas zabaw integracyjnych w nowej grupie. W pierwszym z nich wykorzystamy dwie rękawice jednorazowe. Na jednej z nich piszemy duże J, na drugiej N i ustalamy, że prawa ręka to rękawica JA (Yes), a lewa to Nein (No). Dla lepszego odróżnienia możemy zapisać litery innymi kolorami.
- Drugi sposób wykorzystuje dwie rękawice, ale każda z nich powinna być w innym kolorze, np. niebieska rękawica to Yes, a biała to No.
- Gumowe rękawice świetnie sprawdzą się również podczas zajęć związanych z częściami ciała. Zamiast rysować w zeszycie, możemy zaproponować szybkie wykonanie stworków, dzięki którym utrwalimy słownictwo związane z częściami ciała i kolorami. Każde dziecko ozdabia jedną rękawicę, projektując swojego stworka z określoną liczbą oczu, rąk, nóg, nosów itp. Co tylko przyjdzie do głowy naszym kreatywnym uczniom. Na koniec nadmuchujemy rękawice i zawiązujemy sznurkiem. Następnie siedząc w kole każde dziecko omawia wygląd swojego stworka.
- Gumowe rękawice można wykorzystać podczas zajęć dt. emocji. Możemy użyć ich na dwa sposoby. Albo wykorzystujemy każdy z palców rysując na każdym z nich odpowiednią buźkę wyrażającą emocję albo taką buźkę uwieczniamy na jednej rękawicy, rysując oczy, usta i nos na dłoni. Teraz zostaje nam tylko napompowanie i zawiązanie naszej nietypowej pomocy i możemy bawić się w najlepsze!

- Na palcach rękawicy piszemy markerem wyrazy związane z konkretną kategorią (np. związane z pogodą); nadmuchujemy rękawicę i zawiązujemy na końcu. W ten sposób przygotowaną „piłkę” rzucamy do jednego z uczniów. Zadaniem dziecka jest złapanie rękawicy za jeden z palców a następnie ułożenie zdania z jednym wybranym wyrazem zapisanym na tym palcu właśnie oraz z wyrazem zapisanym na dłoni. Po wykonaniu zadania uczeń rzuca piłkę do kolejnej osoby.

Zalaminowana kartka papieru

Wykorzystaj zalaminowaną kartkę jako suchościerną tablicę, nada się idealnie podczas lekcji indywidualnych, pracy w grupach czy całą klasa.

- Gdy chcesz, aby uczniowie pracujący w grupach jednocześnie udzielili odpowiedzi – w takiej sytuacji wystarczy, że uczniowie napiszą swoją odpowiedź na zalaminowanej kartce.
- Rozdaj uczniom pocięte zalaminowane białe kartki, każda para lub grupa dostaje około 20-24 takich kartek. Zadaniem uczniów jest przygotować grę planszową. Na każdej kartce uczniowie zapisują zadanie do wykonania, potem rozkładają je na ławce i udostępniają innej grupie.
- Zalaminowane kartki są świetne do wszelkiego rodzaju zadań, które podczas lekcji mogą przygotować uczniowie: memory, domino.
- Wykorzystaj zalaminowane kartki do informacji zwrotnej, poproś uczniów, aby ocenili daną lekcję na takiej kartce. Uczniowie zostawiają Ci zalaminowane kartki na biurku, czytasz, zmasujesz i już wiesz, co można zmienić w przyszłości.
- Podłogowa gra w klasy. W pierwszej kolejności, przygotuj sobie coś do rzucania (mogą to być piankowe kostki lub kolorowe zakrętki). Następnie, przygotuj karty obrazkowe związane ze słownictwem, które aktualnie realizujesz na zajęciach. Zasady są takie jak przy zwykłej grze z tym, że numer pola na które spadnie rzucony przedmiot, odpowiada liczbie flashcardów do nazwania przez ucznia po przeskoczeniu wszystkich pól (tam i z powrotem).

Klepki na muchy

Przypinamy do tablicy obrazki przedstawiające słówka związane z omawianą aktualnie tematyce. Podzieleni na grupy np. 4-osobowe uczniowie podchodzą do tablicy trzymając w rękach klepki na muchy. Nauczyciel wypowiada słowo w języku obcym, zadaniem uczniów jest „przybić” adekwatny obrazek klepką. Punkt zdobywa uczeń, który jako pierwszy uderzy w odpowiedni obrazek. Ze starszymi uczniami możemy ćwiczyć w ten sposób formy czasowników nieregularnych lub formy czasu przeszłego (wtedy zamiast obrazków przypinamy do tablicy kartki, na których piszemy konkretne czasowniki).

Pinezki i gumki recepturki

Kolejny świetny sposób nauki to wykorzystanie tablicy korkowej, pinezek i gumek recepturek. Dziecko łączy za pomocą gumek pasujące do siebie zestawienia wyrazów, kolorów lub nowe słowa. W podobny sposób można przygotować również inne kategorie tematyczne.

Patyczki po lodach

- Na patyczkach piszemy wyrazy z konkretnej kategorii lub literkę z alfabetu. Zabawę zaczynasz od tego, aby podzielić uczniów na dwie grupy z taką samą ilością osób (jeśli masz liczne klasy, możesz podzielić ich na kilka). Następnie, prosisz uczniów, aby wybrali kapitanów drużyn. Gdy już to zrobią, tłumaczysz zasady gry, które prezentują się w następujący sposób: nauczyciel losuje patyczek z kubeczka; kapitani drużyn udzielają jak

najszybszej odpowiedzi (jak w familiadzie) poprzez podanie słowa zaczynającego się na daną literę (jeśli na wylosowanym patyczku znajduje się litera) lub podanie słówka, które należy do wylosowanej przez nauczyciela kategorii;Uczeń, który szybciej udzieli poprawnej odpowiedzi zdobywa szansę dla swojej drużyny;Uczniowie w określonej jednostce czasu muszą podać po jednym słówku adekwatnie do tego co zrobił kapitan;Jeśli zmieszczą się w czasie, kapitan kończy wypowiedź poprzez podanie jeszcze jednego słowa (dzięki czemu otrzymuje dodatkowe punkty); Następnie do stolika podchodzą kolejne osoby i schemat się powtarza; Pierwsza runda kończy się, gdy wszyscy uczniowie będą udzielali odpowiedzi przy stoliku. Ogólnie, rund jest 4 i pierwsza z nich trwa 20 sekund. Druga 15 sekund, trzecia runda 10 sekund i ostatnia 5 sekund, a wtedy dopiero zaczyna się zabawa!

Punktacja zazwyczaj wygląda w ten sposób, że za każde poprawne słowo, uczniowie zdobywają po 1 punkcie. Jeśli grupa liczy 6 osób i każda z nich poprawnie poda słowo, to cała grupa dostaje 6 punktów. Natomiast, jeśli kapitanowi również uda się udzielić odpowiedzi po raz drugi (na zakończenie) w wyznaczonym czasie, to drużyna otrzymuje dodatkowe 2 punkty, dzięki czemu podczas jednej rundy do zgarnięcia jest 8 punktów.

- Liczba mnoga na patyczkach

Przygotuj sobie 4 (opcjonalnie) kubeczki plastikowe z napisaną na nich odpowiednią końcówką. Następnie, przygotuj patyczki, na których zapiszesz wyrazy, odpowiadające końcówkom zapisanym na kubkach. Możesz też zlecić zapisanie słów uczniom, dzięki temu zyskasz chwilę czasu, a Twoi podopieczni będą mogli samodzielnie zdecydować jakie słownictwo będzie się znajdować na patyczkach.

Na zajęciach indywidualnych poproś ucznia, aby wylosował sobie kilkanaście patyczków i odpowiednio powiedział / dopasował patyczek do kubka. Dla ucznia będzie to mniejszy stres i zawsze jakaś nowość

Podczas zajęć z większą ilością uczniów, sposób wykorzystaj jako warm-up lub podsumowanie lekcji. Uczniowie stoją i po kolei losują patyczek, dopasowują odpowiednią końcówkę i jeśli zrobią to poprawnie, mogą usiąść lub iść na przerwę. Jeśli ktoś się pomyli, idzie na sam koniec i ma ponowną próbę.

- Synonimy i antonimy

Przygotuj patyczki z wypisanymi wcześniej przymiotnikami. Możesz zrobić kilka kompletów z takimi samymi wyrazami lub ich przeciwieństwami. Im większa różnorodność słówek, tym lepiej. Pamiętaj jednak, aby się nie zagalopować i odpowiednio dopasować je do nauczanego poziomu. Gdy już to zrobisz, podziel klasę na kilka mniejszych grup i rozdaj po jednym zestawie patyczków (możesz to zrobić w ślicznych papierowych kubeczkach, słówkami do dołu). Uczniowie ustalają wtedy kolejność losowania. Kiedy już się zdecydują, to pierwsza osoba wybiera patyczek, czyta słowo i podaje jego synonim. Następnie, reszta grupy podaje tyle słówek bliskoznacznych ile jest w stanie. Dobrze by było, gdyby je też zapisywali! Gdy skończą się im pomysły na synonimy, mogą spróbować podawać wyrazy przeciwstawne.

- Stopniowanie przymiotników

Do tego zadania będziesz mógł użyć patyczków, które przygotowałeś do poprzedniej aktywności. Dodaj jednak tyle różnych słówek, aby ilość patyczków zgadzała się z ilością uczniów w klasie. Aby zyskać minutę na łyk powietrza, możesz rozdać uczniom puste patyczki i poprosić ich o samodzielne uzupełnienie ich przymiotnikami. W tym wypadku istnieje "zagrożenie", że niektóre słówka będą się wielokrotnie powtarzać, a tego jednak nie chcemy. Gdy masz już gotowe patyczki, rozdaj każdemu uczniowi po jednym patyczku i poproś, aby uczeń utworzył stopień wyższy lub najwyższy. Jeśli uczeń ma problemy z tym zadaniem, prosisz go, aby zapisał stopniowanie na tablicy. Następnie uczeń przekazuje swój patyczek następnej osobie. Nowa osoba stopniuje przymiotnik otrzymany od kolegi raz otrzymuje jeszcze jeden nowy patyczek od nauczyciela. Ćwiczenie kończy się w momencie, gdy wszyscy uczniowie wezmą udział w zabawie.

- Tworzenie zdań porównawczych

Te same patyczki, możesz także wykorzystać przy tworzeniu zdań porównawczych. Niejednokrotnie uczniowie mieli trudności z wymyśleniem przymiotników, jakich mogą użyć, pomimo tego, że mieli podane osoby lub przedmioty do porównania. Taka patyczkowa pomoc może okazać się dla niektórych zbawieniem, ale także dość zabawna. Przygotuj kilka kartek pociętych na małe kawałki. Następnie, rozdaj każdemu uczniowi po 4 kawałki i poproś każdego z nich, aby zapisał 4 dowolne znane postaci. Gdy już to zrobią, zbierz je, wymieszaj i rozdaj po 2 karteczki każdemu uczniowi. Gdy ten krok masz już za sobą, podziel uczniów w pary i rozdaj im po 5 patyczków z przymiotnikiem. Zadaniem każdej pary jest porównanie wybranych postaci. Mogą zrobić to ustnie lub pisemnie.

Kostki opowieści

- Pomysł ten świetnie sprawdzi się jako rozgrzewka i sprawi, że uczniowie się bardzo w nią zaangażują. Na początku, zacznij od podzielenia klasy na pary lub małe kilku osobowe grupy. W następnym kroku rozdaj po jednej kostce na parę lub grupę, a później wyjaśnij uczniom, że ich zadaniem jest wymyślenie (na zmianę) skojarzeń do obrazków znajdujących się na kostkach w kolejności alfabetycznej. Możesz ich poprosić o zapisanie tych słów do zeszytu aby ułatwić im pracę. Gdy wszystkie grupy poradzą sobie z tym ćwiczeniem dość szybko, możesz pozmieniać grupy lub pary i ponowić zadanie.
- Możesz podzielić uczniów na dwie grupy, aby jeszcze bardziej spotęgować ich zaangażowanie w lekcję. Gdy już to zrobisz, tłumaczysz zasady. Mianowicie, kapitanowie obu grup ustawiają się przy swoich grupach i rzucają kompletem kostek po całej sali. Następnie, skacząc od jednej kostki do drugiej, uczniowie opowiadają historyjkę i zabierają kostki ze sobą. Gdy skończą, podają komplet kolejnej osobie z pary i kontynuują ten wyścig do momentu aż wszystkie osoby wyskaczą historyjki.
- Nietypowe porównania. Uczniowie w parach lub małych grupach rzucają dwoma kostkami. Obrazki jakie im wypadną muszą ze sobą porównać. Ich zadaniem jest wspólne znalezienie minimum 5 podobieństw i 5 różnic (na początek możesz zlecić po 3 podobieństwa i różnice). Gwarantuje to burzę mózgow, a także wychodzenie poza stereotypowe myślenie.
- Wspólny mianownik. Brzmi matematycznie. A to zadanie wcale nie ma nic wspólnego z królową nauk! Chodzi w nim po prostu o poszukiwanie wspólnej kategorii do obrazków z kostek, które wypadły po rzuceniu. Warto przeprowadzić to zadanie w dużych grupach lub nawet na forum całej klasy, ponieważ dzięki temu każdy będzie miał możliwość rzucić jakiś pomysł. Zadanie idealne na warm- up.

Inne inspirujące strony:

<https://easyteachingideas.blogspot.com/2018/08/5-pomysow-na-wykorzystanie-spinaczy-do.html>

<http://www.superbelfrzy.edu.pl/pomyslodajnia/uczniowskie-diy-czyli-uczniowie-tworcami-zasobow-edukacyjnych-czesc-ii-przyklady-zadan/>

<https://kreatywnelekcje.wordpress.com/>

<http://londonopoly.blogspot.com/2016/09/14-darmowych-gier-do-druku-masa.html>

<http://apanaski.blogspot.com/p/linki.html>

neuroteaching.blogspot.com

ola.lerni.us

Opracowano na podstawie materiałów dla uczestników kursu „Kreatywne lekcje języków obcych” (LSCDN Lublin)

Monika Staroch